

عنوان مقاله:

بررسی حسن تعلیل و کارکردهای ادبی و هنری آن در غزلیات کمال خجندی

محل انتشار:

دومین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در علوم انسانی (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

رامین صادقی نژاد - استادیار رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر

رقیه هادی پور - دانشجوی دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر

خلاصه مقاله:

حسن تعلیل یا همان علت ادعایی از مباحث مهم ادبیات است که جنبه هنری و استحسانی دارد، و بر تشبیه یا تشخیص مبتنی است. همانگونه که از عنوان این صنعت بدیعی، پیداست؛ باید علتی ممتنع، برای معلول ذکر شود که حقیقی نباشد تا آن علت، جای توجیحات علمی و منطقی قرار بگیرد. گاهی این علت ادعایی، آنقدر محکم، قوی، زیبا و مستحسن، بیان می شود که امر غیر ممکن را ممکن جلوه می دهد. از طرف دیگر، چون در علت ادعایی، معنی قراردادی و مفهوم آشنا و رابطه معمول و پذیرفته شده در بین مخاطبان، دگرگون میشود و شاعر با بر هم زدن مالوفات ذهنی مخاطب، شگفتی ایجاد می کند؛ بحث برجسته سازی به پیش می آید. برجسته سازی خود شامل ترفندهایی است که هنجارگریزی، یکی از آنهاست. شاعر می کوشد با برهم زدن روابط معنایی مرسوم و به عبارتی بهتر، آشنایی زدایی، مخاطب را به شنیدن مطلب ترغیب و تحریض کند. کمال خجندی، یکی از شاعران طراز اول قرن هشتم هجری قمری است که در غزلیات خود، از این ترفند زبانی، ادبی و بدیعی، به نحو احسن و با بسامد بالا، برای تصویرسازی و مضمون آفرینی و در نتیجه زیبایی و تاثیرگذاری بیشتر سخن خود استفاده کرده است. در این مقاله، جنبه های ادبی حسن تعلیل در غزلیات کمال خجندی را به روش توصیفی - تحلیلی، بررسی کرده ایم. نتیجه این پژوهش نشان می دهد، شیخ کمال از این امکان ادبی و زبانی برای آفرینش موضوعات تازه و غریب و پرداختن مضمون های بکر، نغز و خیالی و در یک کلام برجسته سازی مطلب، استفاده کرده است. بسامد بالای حسن تعلیل در غزلیات کمال تا حدی است که می توان این موضوع را به عنوان یکی از مشخصه های سبکی شعر وی پیشنهاد کرد.

کلمات کلیدی:

آشنایی زدایی، برجسته سازی، حسن تعلیل، علت ادعایی، کمال خجندی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/678534>

